

**IZVJEŠTAJ O RADU
ISPITNOG CENTRA
ZA 2019. GODINU**

SADRŽAJ

1. AKTIVNOSTI ISPITNOG CENTRA U 2019. GODINI	3
2. MATURSKI I STRUČNI ISPIT 2018/19. GODINE	3
2.1 <i>Priprema i realizacija maturalnog i stručnog ispita 2019</i>	3
2.2 <i>Aktivnosti tokom realizacije maturalnog i stručnog ispita</i>	4
2.3 <i>Analiza rezultata</i>	7
2.4 <i>Priprema i realizacija maturalnog ispita iz izbornih predmeta i stručnog ispita iz stručno-teorijskog predmeta i stručnog rada</i>	7
3. EKSTERNA PROVJERA ZNANJA NA KRAJU TREĆEG CIKLUSA OSNOVNE ŠKOLE	8
4. TESTIRANJE UČENIKA NA KRAJU DRUGOG CIKLUSA	9
5. DRŽAVNO TAKMIČENJE ZNANJA	9
6. PISA TESTIRANJE	11
7. REALIZACIJA TIMSS 2019 GLAVNOG TESTIRANJA	12
8. PREPREMA ZA REALIZACIJA PIRLS 2019 PROBNOG TESTIRANJA	13
9. PROVJERA ZNANJA CRNOGORSKOG JEZIKA ZA PRIJEM U CRNOGORSKO DRŽAVLJANSTVO	13
10. NACIONALNE STRUČNE KVALIFIKACIJE	13
11. OSTALE AKTIVNOSTI	14

1. AKTIVNOSTI ISPITNOG CENTRA U 2019. GODINI

Godišnjim programom rada Ispitnog centra za 2019. godinu planirane su i realizovane sljedeće aktivnosti:

- priprema i realizacija maturalnog i stručnog ispita,
- priprema i realizacija eksterne provjere znanja učenika na kraju III ciklusa osnovne škole,
- priprema, realizacija i analiza rezultata testiranja učenika na kraju drugog ciklusa na osnovu eksterno pripremljenih zadataka,
- priprema, realizacija i analiza rezultata državnog takmičenja u znanju,
- PISA testiranje,
- priprema i realizacija TIMSS 2019 Glavnog testiranja
- priprema za realizaciju PIRLS 2021 probnog testiranja
- provjera znanja crnogorskog jezika za prijem u crnogorsko državljanstvo.

2. MATURSKI I STRUČNI ISPIT 2018/19. GODINE

2.1 Priprema i realizacija maturalnog i stručnog ispita 2019.

U školskoj 2018/2019 godini maturalni i stručni ispit se polagao na sljedeći način:

- Ispit iz Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti/Albanskog jezika i književnosti usklađen je sa revidiranim Ispitnim katalogom.
- Obavezni predmeti maturalnog, odnosno opšteobrazovni predmeti stručnog ispita polažu se u organizaciji Ispitnog centra.
- Izborni predmeti u gimnazijama, odnosno stručno-teorijski predmeti u stručnim školama polažu se usmeno pred Ispitnom komisijom koju imenuje škola, a po ispitnim pitanjima koje priprema Ispitni centar.
- Članom 84 stav 2 Zakona o stručnom obrazovanju („Službeni list RCG 64/02, 49/07, „Službeni list CG 45/10, 39/13 i 47/17 Ministarstvo prosvjete propisuje način i postupak polaganja praktičnog, završnog, stručnog i diplomskog ispita.
- Na osnovu člana 84 stav 2 Zakona o stručnom obrazovanju ("Službeni list RCG", br. 64/02 i 49/07 i "Službeni list RCG", br. 45/10 i 39/13), Ministarstvo prosvjete donijelo je Pravilnik o načinu i postupku polaganja stručnog ispita za učenike koji ne nastavljaju obrazovanje.
Učenik koji ne nastavlja obrazovanje polaže stručni ispit u organizaciji stručne škole na način i po postupku propisanim ovim Pravilnikom.

U cilju priprema eksternog ispita obavljene su opsežne pripreme koje su obuhvatile i komunikaciju sa školama.

Kalendar maturalnog i stručnog ispita je odredilo Ministarstvo prosvjete i nauke. U skladu sa kalendarom, maturalni/stručni ispit iz Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti/Albanskog jezika i književnosti je održan 13. aprila, ispit iz stranog jezika 30. juna, a iz matematike 1. juna 2019. godine, a Ispitni centar ga je dopunio svojim aktivnostima. U njemu se pored termina za ispit nalaze i termini kada se objavljuju preliminarni i konačni rezultati, kao i termini kada se može izvršiti uvid u test i uložiti prigovor, ako za to postoje opravdani razlozi.

Ispitni centar kontinuirano radi na dopunjavanju **baze podataka**, koji se tiču škola, osoblja, učenika, ispita, rezultata testiranja...

U skladu sa zahtjevima, školski koordinatori navedene podatke šalju Ispitnom centru poštujući dinamiku iz važećeg Pravilnika. Kreirani su odgovarajući formulari, koji su vremenom modifikovani kao i način slanja školama. Formulari sadrže osnovne podatke o učeniku, obrazovni program koji pohađaju, jezik na kojem se školuju, predmete koje biraju i druge relevantne podatke. Formulari se mogu naći na web stranici Ispitnog centra i školski koordinatori ih mogu preuzeti.

➤ **Prilagođavanje obrazovne tehnologije za djecu s posebnim obrazovnim potrebama**

Kako učenici s posebnim obrazovnim potrebama, koji su usvojili sadržaje propisane programom, nijesu uvijek u mogućnosti da na uobičajen način (test) pokažu svoja postignuća, Ispitni centar vrši prilagođavanje ispitne tehnologije kao i uslova i procedura za polaganje. Prilagođavanjem ispitne tehnologije, koja neće ugroziti valjanost i objektivnost ispita, nastoje se ukloniti prepreke da učenik pokaže stečeno znanje. Prilagođena ispitna tehnologija treba da bude omogućena učenicima koji tokom cjelokupnog školovanja ili dužeg razdoblja imaju posebne obrazovne potrebe i onima kod kojih je do promjena u zdravstvenom stanju, koje uslovljavaju prilagođavanja u polaganju ispita, došlo u skorije vrijeme a o tome imaju potrebnu medicinsku dokumentaciju.

Prilagođavanje ispitne tehnologije uključuje: pristupačnost prostora za sprovođenje ispita uz posebna pomagala, posebnu/prilagođenu opremu, prilagođeni ispitni materijal, izuzeće od dijela ispita koji učenik zbog vrste i stepena teškoće u razvoju ne može polagati uz pomoć ličnog pomagača (npr. slušanje za gluvu djecu), produženo vrijeme za polaganje ispita...

Prilagođavanja ispitne tehnologije zavise od vrste ispita i vrste i stepena teškoće u razvoju ili mentalnom zdravlju učenika. Za svaki ispit i svakog učenika treba napraviti individualnu listu prilagođavanja ispitne tehnologije. Potrebno je takođe provjeriti zna li učenik koristiti posebnu opremu koja je predložena.

Za svaki ispit i svakog učenika treba napraviti individualnu listu prilagođavanja ispitne tehnologije.

Prilagođavanje uslova eksternog stručnog ispita urađeno je za četiri učenika, eksternog maturalnog ispita za tri. Prilagođavanje testova je rađeno u Ispitnom centru a prilagođavanje uslova u školama.

Saradnja sa školama

Aktivnosti Ispitnog centra zasnivaju se na permanentnoj saradnji sa školama. Uloga svih zaposlenih u školi je važna u različitim segmentima realizacije ispita. Navodimo neke za koje su urađena uputstva.

Uloga **direktora** škole definisana je na sastancima s direktorima srednjih škola, a nalazi se u Uputstvima za realizaciju maturalnog i stručnog ispita.

Veliki dio obaveza i odgovornosti u školi imaju **školski koordinatori**, koji su obučeni da mogu pružiti sve informacije kako test-administratorima tako i svim zaposlenim u svojoj školi i time čitav proces učiniti kvalitetnijim.

Obuke za novouključene test-administratore održali su školski koordinatori koje je ranije obučio Ispitni centar.

Kontinuirana razmjena informacija bila je Ispitnom centru smjernica za podizanje kvaliteta pripreme i realizacije ispita i olakšavanje rada svih koji su uključeni u te procese.

Realizaciju ispita u učionicama koje su posebno prilagođene za maturalni i stručni ispit, omogućilo je učešće **test-administratora** koje predlažu škole, a Ispitni centar odobrava njihovo učešće.

Na ispitima maturalnog i stručnog ispita u svakoj ispitnoj prostoriji dežurao je test-administrator. Uloga test-administratora definisana je u Uputstvima za test-administratore i obuhvata saradnju s Ispitnim centrom i školskim koordinatorom.

Priprema test-materijala

Za junijski rok su pripremljena po 4 testa iz obaveznih predmeta na maturalnom i stručnom ispitu. Testovi su standardizovani, rađeni na osnovu Ispitnog kataloga. Ispitni zadaci izabrani su iz baze otkupljenih zadataka, tako da su autori testova timovi predmetnih stručnjaka.

Učenici su dobili test uz koji su dobili i list za odgovore na koji upisuju svoja rješenja za zadatke zatvorenog tipa. Iz stranih jezika su pripremljeni CD-ovi za oblast slušanja.

Za svaki test pripremljena je shema za ocjenjivanje, koja je uz test objavljena na sajtu Ispitnog centra dva sata nakon završetka ispita. Testovi iz Crnogorskog – srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti i iz Albanskog jezika i književnosti ujednačeni su u najvećoj mogućoj mjeri, zbog uporedivosti ocjena, težine zahtjeva i istovjetnosti kompetencija koje se stižu izučavanjem maternjeg jezika. Savjetnici iz Ispitnog centra su to postigli davanjem iste slobodne teme kod eseja.

Iz istih razloga su usaglašeni testovi iz stranih jezika u pogledu testiranih jezičkih vještina, jezičkih nivoa i tipova zadataka.

Za učenike koji pohađaju nastavu na albanskom jeziku preveden je sav pripremljeni test-materijal.

2.2 Aktivnosti tokom realizacije maturalnog i stručnog ispita

Priprema i realizacija eksternog dijela maturalnog i stručnog ispita sprovedena je od strane Ispitnog centra prema unaprijed definisanim pravilima.

➤ Ocjenjivanje

Ocjenjivanje se sprovodilo po unaprijed definisanim procedurama koje treba da obezbijede objektivnost, transparentnost i pouzdanost.

➤ Određivanje granica za ocjene

Ispitni centar je imenovao komisije za odlučivanje o granicama za ocjene na maturalnom i stručnom ispitu u junijskom roku školske 2018/19. godine. Vodilo se računa da komisije čine kompetentni članovi (predstavnik Univerziteta, Zavoda za školstvo, Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva i eminentni profesori gimnazija, odnosno srednjih stručnih škola).

Komisije su usaglašavanje o granicama za ocjene radile na osnovu modifikovanog Angoffovog metoda.

Nakon ocjenjivanja i preliminarne statističke obrade, Državna maturalna komisija usvojila je konačne granice za ocjene koje važe i za avgustovski i junijski rok.

Izbor i obuka ocjenjivača

Ocjenjivanju prethodi obuka na kojoj se ocjenjivači upoznaju s testom, shemom za ocjenjivanje i opštim pravilima koja se moraju poštovati. Nakon toga se ocjenjuje uzorak karakterističnih učeničkih odgovora po svakom zadatku, odnosno zahtjevu eseja. Za potrebe obuke izabrano je 30 testova koje je svaki od ocjenjivača ocijenio. Cilj obuke je usaglašavanje ocjenjivača i dopuna sheme za ocjenjivanje na osnovu neočekivanih i tačnih odgovora.

Tek poslije usaglašavanja kriterijuma i dopune sheme počinje ocjenjivanje.

Ocjenjivanje testova

Test koji dobija ocjenjivač na naslovnoj strani ima samo šifru učenika bez podataka o imenu kandidata i školi iz koje dolazi. Svaki test ocjenjuje po dva ocjenjivača, nezavisno jedan od drugoga. Ocjenjivačima nije dozvoljeno da bilo šta pišu po testu, već bodove po zadacima/zahtjevima unose u list za ocjenjivače, koji je pripremljen u skladu sa strukturom svakog testa posebno.

Treće ocjenjivanje rađeno je kada su razlike među ocjenjivačima uticale na konačnu ocjenu.

Broj angažovanih ocjenjivača po predmetima dat je u tabeli 1.

Tabela 1 - Broj ocjenjivača po predmetima

Naziv predmeta	Broj ocjenjivača
Crnogorski-srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost	28
Albanski jezik i književnost	5
Matematika	16
Engleski jezik	44
Ruski jezik	6
Njemački jezik	2

Ocjenjivanje maturalnog i stručnog ispita nakon obuke trajalo je od 14. aprila do 15. juna 2019. godine. Ocjenjivanje iz Crnogorskog – srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti trajalo je od 14. aprila do 25. maja 2019. godine

Po istoj proceduri organizovano je ocjenjivanje u januarskom i avgustovskom roku. Pošto je za ovaj ispitni rok prijavljeno manje kandidata, angažovan je manji broj ocjenjivača.

➤ Prigovor na ocjenu

Nakon završenih ispita, poštujući kalendar ispita, učenici su imali mogućnost uvida u test dan nakon objave rezultata ispita, poslije čega su, istog dana, mogli da ulože prigovor. Rješavanje prigovora bilo je povjereno odgovarajućoj Komisiji, u čijem sastavu su bili profesori gimnazija i srednjih stručnih škola, dva dana nakon uloženog prigovora. Odluka Komisije bila je konačna. Konačne ocjene poslate su školama elektronskom poštom, istog dana kada su i objavljene na sajtu Ispitnog centra. Poslate su i štampane potpisane verzije rezultata školama.

TEST IZ CRNOGORSKOG-SRPSKOG, BOSANSKOG, HRVATSKOG JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI I ALBANSKOG JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI

Struktura testa iz Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti i Albanskog jezika i književnosti školske 2018/19. godine

Struktura testa iz Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti i Albanskog jezika i književnosti usklađena je sa revidiranim Ispitnim katalogom. Test se sastoji od 30 zadataka/pitanja. Prvih 29 zadataka odnosi se na čitanje i razumijevanje funkcionalnog teksta, na jezik i književnost. U gimnaziji 30. zadatak sastoji se od pisanja eseja, a u stručnoj školi od izrade funkcionalnog teksta.

Izradom (1-29) zadataka/pitanja učenik treba da pokaže da

- razumije sadržaj i namjenu neumjetničkog teksta/sadržaj i značenje umjetničkog teksta
- poznaje i koristi književnoistorijske i književnoteorijske termine
- umije da analizira tekst (odlomak ili rečenicu)
- poznaje gramatička i pravopisna pravila.

Pisanjem eseja učenik treba da pokaže da

- razumije temu
- zna da na osnovu datih uputstava napiše povezan i jasan sastav
- objasni svoje doživljaje
- argumentuje svoje tvrdnje
- zna da upotrebljava odgovarajuće izraze
- pravilno primjenjuje gramatička i pravopisna pravila.

Pisanjem funkcionalnog teksta učenik treba da pokaže da

→ zna da razlikuje i primjenjuje različite funkcionalne stilove u pisanju (vijest, izvještaj, intervju, reportaža, zahvalnica, molba, žalba, pismo – formalno i neformalno, čestitka, konkurs, oglas).

Testove je ocjenjivalo 28 ocjenjivača. Ocijenjen je 2 031 test na maturskom ispitu (tj. 4 062 zbog dvostrukog ocjenjivanja) i 3 587 testova na stručnom ispitu (tj. 7 174 testa – dvostuko ocjenjivanje). U trećem krugu ocjenjivanja pregledano je i ocijenjeno 1006 testova: 350 na maturskom i 656 na stručnom ispitu. Konačni rezultati objavljeni su 10. juna 2019. godine.

Vanredni junijski rok za učenike koji uče u inostranstvu i kojima je Državna matura komisija odobrila polaganje održan je 18. juna 2019. godine. Polagala su 23 učenika.

U septembru je održana obuka za autore Ispitnog kataloga iz Crnogorskog – srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti za 2020/21. godinu (od školske 2020/21. godine maturanti četvorogodišnjih srednjih škola polagaće isti test pa je bilo neophodno pisanje jedinstvenog kataloga za filološku gimnaziju, opštu gimnaziju i srednje stručne škole). U pisanju Kataloga učestvovalo je 6 predmetnih stručnjaka (profesori na Univerzitetu - 2, profesori u gimnazijama i stručnim školama - 3, predstavnik Zavoda za školstvo - 1 i predstavnik Ispitnog centra - 1). Pisanje kataloga je trajalo od septembra do 15. decembra. Katalog je dizajniran i biće prveden na albanski jezik.

TEST IZ MATEMATIKE

Učenici su rješavali po 20 zadataka od kojih je 8 bilo višestrukog izbora i 12 otvorenog tipa.

Prilikom sastavljanja testa vodilo se računa da se poštuje procentualna zastupljenost po oblastima, kao što je dato u Ispitnom katalogu. Rješavanje zadataka koji su bili u testu zahtijevalo je primjenu različitih nivoa kognitivnih sposobnosti. U testovima koji se pripremaju za maturski i stručni ispit dio zadataka je isti. Vodi se računa da su zajednički zadaci oni za koje se očekuje da će za učenike gimnazije biti u kategoriji lakih, rijetko srednje teških zadataka.

U okviru maturskog/stručnog ispita iz matematike, u 2019. godini realizovane su i sljedeće aktivnosti:

- Priprema obuke i obuka za autore test-zadataka (obučeni tim od 7 nastavnika)
- Izrada Ispitnog kataloga za specijalističko odjeljenje matematičke gimnazije za predmet Analiza sa algebrom, za školsku 2019/20. i 2020/21. godinu.
- Izrada Ispitnog kataloga iz Matematike za maturski i stručni ispit, za školsku 2020/21. godinu.
- Planiranje i priprema testa iz Analize sa algebrom

Katalozi su dizajnirani i biće prveden na albanski jezik.

Realizovana je obuka ocjenjivača stranih jezika na maturskom i stručnom ispitu.

TEST IZ STRANIH JEZIKA

Test iz stranih jezika je obuhvatao četiri područja - slušanje, čitanje, gramatika/leksika i pisanje, od kojih svako donosi po 25 od ukupno 100 bodova.

Test za gimnaziju trajao je tri sata, a za stručnu školu dva sata.

U okviru maturskog/stručnog ispita iz Engleskog jezika, u 2019. godini realizovane su i sljedeće aktivnosti:

Urađeni katalozi za engleski jezik za specijalističko odjeljenje filološke gimnazije - osnovni i viši nivo, kao i katalozi za njemački jezik za osnovni i viši nivo, Njemački drugi strani jezik. Urađeni Ispitni katalozi za Francuski, Ruski, Italijanski i Latinski jezik kao predmet od značaja u Gimnaziji i Ispitni katalog za Ruski kao prvi strani jezik (viši i niži nivo).

Katalozi su dizajnirani i biće prveden na albanski jezik.

Realizovana je obuka ocjenjivača stranih jezika na maturskom i stručnom ispitu.

Za **učenike koji su jednu ili dvije školske godine boravili i školovali se u inostranstvu**, Ispitni centar je 18 i 19. juna 2019. organizovao ispite u svojim prostorijama.

Crnogorski – srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost/ Albanski jezik i književnost polagalo je 16 učenika gimnazije i 7 učenika četvorogodišnjih stručnih škola. Engleski jezik polagalo je 13 učenika gimnazije i 9 učenika četvorogodišnjih stručnih škola.

Matematiku su polagali 2 učenika gimnazije učenika četvorogodišnje.

Rezultati su prosljeđeni školama 20. juna 2019. tako da je kompletna populacija maturanata dobila istog dana Diplome o položenom maturskom i stručnom ispitu.

2.3 Analiza rezultata

Rezultati ispita izraženi su u ocjenama od 1 do 5. Detaljna analiza koja sadrži distribucije ocjena po pojedinim predmetima i uporedne prikaze ocjena data je tabelarno i grafički u **Izveštaju o maturalnom i stručnom ispitu 2019** koji će biti dostavljen kreatorima obrazovne politike (Ministarstvo prosvjete, Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva). Pored analize rezultata, urađena je analiza svakog testa, svakog zadatka i dati su primjeri zadataka po nivoima težine.

Tabela 2 - Broj učenika po predmetima-maturalni ispit, juni rok i prosječno postignuće

PREDMET		Broj prijavljenih učenika	Broj učenika koji su izašli na ispit	Prosječna ocjena
Maternalni jezik i književnost	Crnogorski – srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost	2055	2031	3,74
	Albanski jezik i književnost	209	206	2,84
Prvi strani jezik	Engleski jezik	1858	1835	3,79
	Ruski jezik	10	10	4,30
Matematika		456	455	3,51
UKUPNO testova		4513	4459	

Tabela 3 - Broj učenika po predmetima-stručni ispit, juni rok i prosječno postignuće

PREDMET		Broj prijavljenih učenika	Broj učenika koji su izašli na ispit	Prosječna ocjena
Maternalni jezik i književnost	Crnogorski – srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost	3672	3587	2,71
	Albanski jezik i književnost	30	28	3,07
Prvi strani jezik	Engleski jezik	3377	3243	3,09
	Ruski jezik	124	121	3,07
	Njemački jezik	6	6	4,33
Matematika		227	217	2,98
UKUPNO testova		7436	7202	

Maturalni ispit iz Crnogorskog – srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti je u avgustovskom ispitnom roku polagalo 23 učenika. Prosječna ocjena je 2,39. Albanski jezik i književnost je polagalo 5 učenika. Prosječna ocjena je 2,00. Engleski jezik je polagao 31 učenik. Prosječna ocjena je 2,32.

Stručni ispit iz Crnogorskog – srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti su u avgustovskom ispitnom roku polagala 278 učenika. Prosječna ocjena je 2,46.

Engleski jezik je polagalo 140 učenika. Prosječna ocjena je 2,07. Matematiku je polagalo 14 učenika. Prosječna ocjena je 2,50.

2.4 Priprema i realizacija maturalnog ispita iz izbornih predmeta i stručnog ispita iz stručno-teorijskog predmeta i stručnog rada

Maturalni ispit za školsku 2018/19. godinu sastojao se iz obaveznih i izbornih predmeta, a stručni ispit sastojao se iz opšteobrazovnog dijela i stručnog dijela (stručno-teorijskog ispita i stručnog rada). Ispitni centar je imao svoju ulogu u pripremi za realizaciju maturalnog ispita iz izbornih predmeta i stručnog dijela stručnog ispita u dijelu pripreme ispitnih pitanja. Za ovu svrhu korišćeni su katalozi iz predmetnih sadržaja važećih ispitnih programa. Sama realizacija ovih ispita povjerena je školama.

Maternalni ispit - izborni predmeti

Izborni predmeti maturalnog ispita polagali su se usmenim putem pred ispitnim komisijama koje su obrazovane u školama. Ispitnu komisiju čine predsjednik, stalni član i član ispitivač. Komisija ima i zapisničara.

Zadatak Ispitnog centra bio je da s predstavnicima aktiva predmeta, koji na osnovu maturalnog standarda učenici mogu izabrati za polaganje, usaglasi ispitna pitanja za usmeni dio maturalnog ispita.

Kombinaciju ispitnih pitanja i formiranje ispitnih »listica« za usmeni dio maturalnog ispita iz izbornih predmeta uradili su zaposleni u Ispitnom centru u saradnji sa odabranim profesorima iz škola.

Na osnovu podataka iz škola o broju ispitnih komisija, štampan je i adekvatan broj kompleta ispitnih listica. Listice se u sigurnosnim vrećicama dostavljaju školama prema potrebi, zavisno od interesovanja učenika za pojedine predmete

najkasnije do februara tekuće godine, škole ih čuvaju u dogovoru sa Ispitnim centrom. Listice se otvaraju u školama na dan ispita. Kompleti ispitnih listica za usmeni dio (za izborne predmete) maturalnog ispita prevedeni su na albanski jezik.

➤ **Stručni ispit – stručno-teorijski predmeti i stručni rad**

Stručno-teorijski predmeti na stručnom ispitu se polažu na način utvrđen predmetnim ispitnim katalogima, a stručni rad se polaže na način utvrđen ispitnim katalogima stručnog rada, u skladu s obrazovnim programima.

Ispit iz stručno-teorijskog predmeta polaže se usmeno, u skladu s ispitnim katalogima nastavnog predmeta.

U skladu sa izmjenama koncepta stručnog ispita koji će se primjenjivati od školske 2020/2021. godine Ispitni centar je tokom školske 2018/2019. godine uradio ogledni test ispita *stručna teorija* za 7 modularizovanih obrazovnih programa. U pitanju su obrazovni programi: *Elektrotehničar energetika*, *Ekonomski tehničar*, *Pravno-administrativni tehničar*, *Arhitektonski tehničar*, *Restorater*, *Tehničar mehatronike*, *Tehničar modnog dizajna*. CSO je predložio saradnike iz škola koji su radili na navedenim modularizovanim programima i time bili najadekvatniji saradnici u ovom poslu. Takođe, kao prelazno rješenje, urađeni su ispitni listići za dva predmeta *OP Grafički tehničar (Tehnologija pripreme za štampu i Tehnologija štampe)*. Ovaj OP se u međuvremenu pojavio kao novi, nepotpuno modularizovan (samo u školi JUSSŠ „Spasoje Raspopović“). Narednih godina planira se parcijalno uvođenje modularizovanih programa (najprije devet, potom osam). Za obrazovne programe, koji nisu modularizovani ispit će se realizovati, kao do sada, uz korišćenje postojećih ispitnih listića, na čemu insistira i važeći *Pravilnik o načinu i postupku polaganja stručnog ispita za učenike koji nastavljaju obrazovanje* („Službeni list RCG“ 43/2019).

Zadatak Ispitnog centra bio je da s predstavnicima aktiva stručno-teorijskih predmeta usaglasi ispitna pitanja za usmeni dio stručnog ispita.

Listice se u sigurnosnim vrećicama dostavljaju školama prema potrebi, zavisno od interesovanja učenika za pojedine predmete najkasnije do februara tekuće godine, škole ih čuvaju u dogovoru sa Ispitnim centrom. Listice se otvaraju u školama na dan ispita.

Kompleti ispitnih listica za usmeni dio (za izborne predmete) maturalnog ispita prevedeni su na albanski jezik.

Izrada i odbrana stručnog rada - kandidat na ispitu treba da pokaže:

- da poznaje određenu stručnu oblast,
- da je samostalan u planiranju, izradi, vrednovanju i odbrani rada i dr.

3. EKSTERNA PROVJERA ZNANJA NA KRAJU TREĆEG CIKLUSA OSNOVNE ŠKOLE

Eksterna provjera znanja na kraju III ciklusa osnovne škole je standardizovana eksterna provjera školskih postignuća učenika na kraju IX razreda osnovnoškolskog obrazovanja. Ovakva odluka našla je utemeljenje u Zakonu o osnovnom obrazovanju i vaspitanju (član 56). Na kraju trećeg ciklusa vrši se eksterna provjera znanja učenika iz: Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti/Albanskog jezika i književnosti, Matematike i jednog predmeta koji učenik izabere sa liste obaveznih predmeta, a koji se izučavaju u III ciklusu najmanje u dva razreda. Učenici ne mogu izabrati Fizičko vaspitanje, Muzičku i Likovnu kulturu.

Za pripremu zadataka zadužen je Ispitni centar, a provjeru znanja vrši Ispitni centar u saradnji sa školom. Način i postupak provjere znanja učenika propisuje Ministarstvo prosvjete.

Provjeravaju se znanja zasnovana na ključnim djelovima nastavnog programa pokazujući nivo pojedinačnih postignuća učenika za predmete koji se polažu na ovoj provjeri znanja.

Ispitni centar je u saradnji sa školama, ove školske godine, organizovao eksternu provjeru znanja na kraju III ciklusa osnovne škole. Radi što bolje pripreme urađena je analiza rezultata i procedura eksterne provjere znanja u školskoj 2016/2017. godini.

Kako bi organizacija provjere znanja bila realizovana u svim školama na isti način i po jednakim pravilima i procedurama, pripremljeno je detaljno Uputstvo za realizaciju. Realizovane su obuke za glavne ocjenjivače i pisanje ajtema.

Ova provjera znanja je organizovana 9, 10. i 11. aprila 2019. godine, a prijavljeno je 6969 učenika, koji su raspoređeni u odgovarajuće prostorije (najviše po 15 učenika u jednoj prostoriji). Za ovaj ispit Ispitni centar je angažovao 157 školskih koordinatora (sedam osnovnih škola nije imalo učenika u 9. razredu). Školski koordinatori su obučili test-administratore, koji su pratili regularnost u učionicama, a ocjenjivali su predmetni nastavnici koji ne predaju IX razred i to komisijski.

Učenici s posebnim obrazovnim potrebama su radili test koji su, vodeći računa o vrsti smetnji, sastavili njihovi nastavnici u školi. Nastavnici su test prilagođavali na osnovu seta pitanja urađenog u Ispitnom centru u saradnji s defektologom resursnog centra. Prilagođavanje eksternog ispita u IX razredu je rađeno za 100 učenika, 98 na službenom jeziku i 2 na albanskom jeziku.

Ispitni centar je svim školama poslao set pitanja za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama iz sljedećih predmeta: Crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti, Albanskog jezika, Matematike, Matematike na albanskom jeziku, Engleskog jezika, Engleskog jezika na albanskom jeziku, Istorije, Geografije, Hemije i Biologije.

Radi ocjenjivanja testova na kraju trećeg obrazovnog ciklusa iz Crnogorskog – srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti angažovano je 106 ocjenjivača (11. marta 2019. godine obučen je 21 glavni ocjenjivač s cijele teritorije Crne Gore).

Obuka glavnih ocjenjivača iz engleskog jezika na eksternoj provjeri znanja učenika na kraju trećeg ciklusa osnovne škole, učestvovalo 20 nastavnika 13. marta 2019.

Sve procedure praćene su Formularom u kojem se može vidjeti ko je dežurao u kojoj učionici i koji nastavnici su ocjenjivali koje testove. Unos podataka radili su IT koordinatori, koji su i poslali podatke Ispitnom centru. Ispitni centar je uradio **analizu podataka** i kontrolno ocjenjivanje na reprezentativnom uzorku. Analiza će biti prezentovana direktorima škola. Biće napravljen detaljan izvještaj koji će sadržavati sve relevantne informacije za kreatore obrazovne politike (Ministarstvo prosvjete, Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva).

Tabela 4 - Broj učenika po predmetima i prosječno postignuće

Predmet	Broj prijavljenih učenika	Broj učenika za koje su unijeti podaci u MEIS	Prosječno postignuće
Crnogorski-srpski, bosanski, hrvatski jezik i književnost	6671	6628	55,70%
Albanski jezik i književnost	298	298	46,64%
Matematika	6969	6922	51,78%
Engleski jezik	4867	4867	70,40%
Italijanski jezik	47	47	57,97%
Ruski jezik	141	141	67,27%
Francuski jezik	38	38	71,05%
Njemački jezik	22	15	86,52%
Istorija	167	161	49,38%
Geografija	1226	1218	57,68%
Biologija	282	278	49,85%
Hemija	146	144	63,81%
Fizika	33	32	5

4. TESTIRANJE UČENIKA NA KRAJU DRUGOG CIKLUSA

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju (Službeni list RCG br. 47/17) od školske 2017/2018 godine uvedeno je testiranje učenika na kraju drugog ciklusa, na osnovu eksterno pripremljenih zadataka. Sav test-materijal je pripremljen u Ispitnom centru.

Postignuća učenika testiraju se iz jednog od navedenih predmeta: crnogorskog, odnosno maternjeg jezika, matematike, engleskog jezika ili odabranih poglavlja iz prirodnih i društvenih nauka.

Testiranje nema za cilj vrednovanje individualnog rada učenika i nastavnika, niti se na osnovu dobijenih rezultata pravi poređenje među školama. Nema javnog publikovanja podataka kojima se može identifikovati bilo koji učenik, nastavnik ili škola. Testiranje daje pouzdane podatke o predmetnom kurikulumu, njegovoj prilagođenosti učenicima određenog uzrasta i ključnim faktorima koji utiču na postignuće učenika.

Testiranjem utvrđujemo u kojoj mjeri su učenici usvojili ključna znanja i vještine koje stiču tokom školovanja, što omogućava kreatorima obrazovne politike bolje praćenje i unapređivanje kvaliteta obrazovanja.

Testiranje je realizovano 7. maja 2019. godine u 157 osnovnih škola, za 6969 učenika 6. razreda osnovne škole. U svim školama testiranje je počelo u isto vrijeme, u 12 časova. Učenici su radili test u svojim učionicama.

Podaci o broju odjeljenja VI razreda po školama i broju učenika po odjeljenjima preuzimaju se iz baze MEIS-a.

Za sprovođenje i organizaciju testiranja bio je uključen veliki broj saradnika iz škola. Testiranje je realizovano iz Crnogorskog – srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti. Testirane su četiri oblasti: Čitanje, Gramatika i pravopis, Pisanje i Semantika. U istraživanju su učestvovala 6 734 učenika iz svih osnovnih škola Crne Gore koji su rješavali zadatke raspoređene u 16 test-knjižica. Formirano je 8 novih test-knjižica s ciljem pretestiranja zadataka. Prilagođeno je 8 test-knjižica s testiranja iz 2008. godine. U test-knjižicama su dati i zadaci čitalačke pismenosti po ugledu na PISA zadatke. Kodiranje zadataka počelo je 26. juna, a završeno je 16. jula 2019. U kodiranju je učestvovalo 10 kodera.

Testiranje učenika sastojalo se iz dva dijela. U prvom dijelu učenici su radili test u trajanju od 60 minuta. Zatim je uslijedila pauza od 15 minuta, nakon koje su učenici popunjavali Upitnik za učenike. Vrijeme predviđeno za Upitnik je bilo 40 minuta, uključujući čitanje uputstava i prenošenje odgovora u list za odgovore upitnika.

Školama je poslat obrazac saglasnosti za roditelje/staratelje, koji su potpisom potvrdili da njihovo dijete može popunjavati Upitnik za učenike.

Ispitni centar je pripremio testove, formulare, kao i Uputstva za školske koordinatore i test-administratore kako bi se testiranje u svim školama sprovelo pod jednakim uslovima. Održane je sastanak sa školskim koordinatoriama na kom su detaljno pojašnjene procedure i obaveze vezane za realizaciju testiranja. Realizovane su obuke za izradu Ispitnog programa na kraju II ciklusa osnovnog obrazovanja i obuka za izradu test zadataka programa za potrebe testiranja na kraju drugog ciklusa osnovne škole.

Škole su dobile test materijal na dan testiranja. Sigurnosne vrećice s test-knjižicama su se otvarale u učionici, pred učenicima, neposredno pred početak testiranja.

Nakon završenog testiranja test-materijal je istog dana vraćen Ispitnom centru, gdje se organizuje pregledanje.

5. DRŽAVNO TAKMIČENJE ZNANJA

Takmičenje je održano na Ekonomskom fakultetu 23. februara 2019. godine za osnovne škole i 24. februara za srednje škole. Takmičenje iz programiranja i usmenog dijela iz stranih jezika održalo se 2. marta 2019. godine.

Na Državnom takmičenju osnovci su se takmičili iz Matematike u VI razredu i IX, dok su se iz Fizike, Hemije, Biologije, Engleskog, Ruskog, Francuskog, Italijanskog i Njemačkog jezika takmičili samo u IX razredu. Srednjoškolci su se takmičili iz Matematike, Fizike, Hemije, Biologije, Istorije, Geografije, Programiranja i iz stranih jezika u IV razredu. Škole su za takmičenje mogle prijaviti i učenike nižih razreda ukoliko su učenici dodatnim radom savladali predviđeni program i osvojili nagradu na školskom takmičenju. U tabeli br. 7 dat je broj takmičara iz osnovnih škola po predmetima, a u tabeli br. 8 broj učesnika iz srednjih škola, po predmetima.

Za takmičare čiji je maternji jezik albanski testovi su prevedeni.

Tabela 5 - Broj učesnika iz osnovnih škola, po predmetima

Predmet	Razred	BR	Br. učesni
MATEMATIKA	VI		62
MATEMATIKA	IX		32
FIZIKA	IX		18
HEMIJA	IX		27
BIOLOGIJA	IX		51
ENGLISKI JEZIK	IX		146
FRANCUSKI JEZIK	IX		20
ITALIJANSKI JEZIK	IX		10
NJEMAČKI JEZIK	IX		15
RUSKI JEZIK	IX		18
Ukupno			399

Tabela 6 - Broj učesnika iz srednjih škola, po predmetima

Predmet	Razred	Br. učesnika
MATEMATIKA	IV	23
FIZIKA	IV	18
HEMIJA	IV	10
BIOLOGIJA	IV	25
ENGLESKI JEZIK	IV	58
FRANCUSKI JEZIK	IV	12
ITALIJANSKI JEZIK	IV	13
NJEMAČKI JEZIK	IV	11
RUSKI JEZIK	IV	13
PROGRAMIRANJE	IV	32
GEOGRAFIJA	IV	26
ISTORIJA	IV	23
Ukupno		264

Organizator Državnog takmičenja u znanju, Ispitni centar, dodijelio je diplome takmičarima koji su osvojili jedno od prvih pet mjesta.

Ispitni centar je organizovao pripremu i snosio troškove učešća na međunarodnim olimpijadama:

- 36. Balkanskoj matematičkoj olimpijadi koja je održana u Kišinjevu, Moldavija, od 30. aprila do 5. maja 2019. **Učenik Kosta Vukičević osvojio bronzanu medalju. Učenik Matija Delić dobio je pohvalu.**
- 23. Juniorskoj balkanskoj matematičkoj olimpijadi koja je održana u gradu Agros, Kipar od 20. do 25. juna 2019.
- 27. Balkanskoj olimpijadi iz Informatike koja je održana u Atini, Grčka od 9. do 14. septembra 2019.
- 51. Međunarodnoj olimpijadi iz Hemije koja je održana u Parizu, od 21. do 30. jula 2019.
- 60. Međunarodnoj olimpijadi iz Matematike koja je održana u gradu Bath, Velika Britanija, od 11. do 22. jula 2019. **Učenik Matija Delić je na ovom takmičenju dobio pohvalu.**
- 50. Međunarodnoj olimpijadi iz Fizike koja je održana u Tel Avivu, Izrael, od 7. do 15. jula 2019.
- 30. Međunarodnoj olimpijadi iz Biologije koja je održana u Segedinu, Mađarska, od 14. do 21. jula 2019. **Učenik Marko Šušić je na ovom takmičenju osvojio bronzanu medalju.**
- 31. Međunarodnoj olimpijadi iz Informatike koja je održana u Bakuu, Azerbejdžan, od 4. do 11. avgusta 2019.
- 16. Međunarodnoj olimpijadi iz geografije koja je održana u Hong Kongu od 30. jula do 6. avgusta 2019.

6. PISA TESTIRANJE

PISA – Programme for International Student Assessment (Program za međunarodno testiranje učenika) je najveće međunarodno istraživanje u oblasti obrazovanja podržano od strane OECD-a u kome su u prethodnom ciklusu učestvovala 72 zemlje. PISA testiranje ima sljedeće karakteristike:

- ispituje učenike starosne dobi oko 15 godina,
- ocjenjuje pripremljenost učenika za život i
- mjeri postignuća učenika iz oblasti čitanja, matematike i prirodnih nauka.

PISA testiranje omogućava međunarodnu uporedivost podataka o znanjima i vještinama mladih na kraju obaveznog školovanja, a takođe se dobija slika o načini na koje se znanja i vještine koriste u situacijama iz svakodnevnog života. Rezultati istraživanja koriste se da škole, obrazovni sistemi i Vlada identifikuju oblasti koje treba poboljšati.

Vlada je usvojila izvještaj sa akcionim planom *Rezultati studije PISA 2015. i preporuke za unapređenje obrazovne politike*

Glavno testiranje sedmog ciklusa PISA istraživanja održano je od 12. marta do 12. maja 2018. godine.

U 2019. godini pripremljen je Izvještaj o rezultatima međunarodnog testiranja učenika PISA 2018 u Crnoj Gori

Rezultate PISA 2018 u Crnoj Gori prezentirala je direktorica Ispitnog centra Dragana Dmitrović 3. decembra 2019. u Ministarstvu prosvjete

U 2019. godinu su realizovane Pripreme za novi ciklus testiranja PISA 2021.

7. REALIZACIJA TIMSS 2019 GLAVNOG TESTIRANJA

U 2019. godini Ispitni centar je realizovao i TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study/Trendovi u međunarodnom ispitivanju obrazovnih postignuća iz matematike i prirodnih nauka) Glavno testiranje. TIMSS je veliki međunarodni projekat u čijem je fokusu ispitivanje postignuća učenika iz matematike i prirodnih nauka. Riječ je o projektu Međunarodnog udruženja za evaluaciju obrazovnih postignuća (International Association for the Evaluation of Education Achievement – IEA), a stručno rukovođenje istraživanjem, na međunarodnom planu, predvodi ogranak ovog udruženja – Međunarodni istraživački centar za TIMSS i PIRLS sa Boston koledža.

TIMSS istraživanje se realizuje od 1995. godine u okviru četvorogodišnjih istraživačkih ciklusa. U TIMSS-u se, po pravilu, ispituju postignuća učenika (u zavisnosti od obrazovnog sistema zemlje učesnice) na kraju četvrtog i na kraju osmog razreda (odnosno, na kraju četvrtre i osme godine formalnog školovanja) tj. na kraju petog i devetog razreda. Zemlje koje učestvuju u TIMSS-u imaju mogućnost da istraživanje sprovedu u oba razreda ili u jednom od njih.

U TIMSS istraživanju je učestvovalo 140 škola, tj. svaka osnovna škola sa više od jednog učenika. Po školama uzorak su činila od jednog do pet odjeljenja (veći broj odjeljenja uključuje područna odjeljenja), tako da je ukupno u istraživanju učestvovalo 5248 učenika četvrtih razreda iz 361 odjeljenja (ove školske godine u četvrtom razredu je bilo 8137 učenika) i 361 nastavnik.

Pripreme za Glavno testiranje su počele u avgustu 2018. godine, kada su na sastanku u Stokholmu precizirani detalji vezani sa glavno istraživanje (razred, jezik, pismo). Zatim je preveden materijal, da bi se kroz više procesa verifikacije, sređivanja i dizajniranja prevoda, došlo do odobrenja za štampu svih istrumenata (testova i upitnika) sredinom januara 2019. godine.

Uporedo sa pripremanjem materijala, u saradnji sa školskim koordinatorima, prikupljani su podaci za učenike tj. za svako odjeljenje posebno. Testiranje realizovano u dogovorenim rokovima.

U februaru 2019. godine je održana obuka za školske koordinate u prostorijama Ispitnog centra.

Samo istraživanje je sprovedeno u periodu od 11. marta do 1. aprila. Istraživanje je proteklo bez problema.

Istraživanje je na uzorku od 15 škola pratio i međunarodni kontrolor (IQCM).

Nakon testiranja se pristupilo ocjenjivanju testova (jednostruko i dvostruko – Reliability Scoring). Ocjenjivanje je realizovano u prostorijama Ispitnog centra a za to su bili angažovani 16 ocjenjivača, po 8 za matematiku i 8 za prirodu. Ocjenjivanje su koordinisale savjetnica za prirodnu grupu predmeta i savjetnica za matematiku. Paralelno sa ocjenjivanjem je vršen je unos podataka tj. upitnika (oko 5100 upitnika za učenike, 5100 upitnika za roditelje, 361 upitnik za nastavnike i 140 upitnika za škole tj. direktore škola). Po završenom ocjenjivanju je unijeto oko 5100 testova i oko 2100 duplo ocijenjenih testova.

Sve vrijeme su rađene provjere unosa na uzorku od 5% unijetog materijala.

Po završenom unosu je trebalo podatke o prisustvu učenika ispitu unijeti u elektronsku formu (excel) kako bi se podaci unijeli u bazu. Posle toga upoređivanjem unosa sa prisustvom učenika, prečišćene su baze i sređena sva nepoklapanja u sve tri baze (baza o prisustvu učenika, baza za testove i posebna baza za upitnike). Shodno striktnim zakonima o čuvanju ličnih podataka u Njemačkoj, sva lična imena učenika i nastavnika su pobrisana iz svih fomulara koje smo poslali IEA Hamburg (oko 1400 excel formi).

Potom je izvršeno poređenje ocjenjivača kroz excel jer u bazama ne postoje funkcije za poređenja. Prevelike razlike su ponovo pregledane i ocjenjivane. Potom obaveza svake zemlje po okončanom poslu je da se skenira po 250 testova, striktno prateći obaveznu nomenklaturu svakog lista koji se skenira i strukturu foldera u kojima se čuva svaki test posebno - u pitanju je preko 11000 skenova.

Nakon ocjenjivanja je realizovan i tzv. Cross Country Reliability Scoring, elektronsko ocjenjivanje, koje služi kao parametar za procjenjivanje konzistentnosti ocjenjivača (više istih zadataka ocjenjuju ocjenjivači iz svih zemalja koji su ocjenjivali testove na glavnom ocjenjivanju).

Konačni rezultati istraživanja se očekuju krajem 2020. godine.

8. PRIPREMA ZA REALIZACIJU PIRLS 2021 PROBNOG TESTIRANJA

Razvijanje čitalačkih vještina ključno je za napredak djece. Stoga IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement – Međunarodno udruženje za evaluaciju obrazovnih postignuća) redovno sprovodi testiranje dječje čitalačke pismenosti i faktora koji utiču na nju u zemljama širom svijeta.

U tom cilju se sprovodi PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study - Međunarodno testiranje razvoja čitalačke pismenosti). Ovim testiranjem mjere se postignuća djece u četvrtom razredu osnovne škole i njihova iskustva u učenju čitanja kod kuće i u školi.

Testiranje PIRLS je prvi put sprovedeno 2001. godine i od tada se sprovodi svakih pet godina, kako bi se procijenio napredak u čitalačkim postignućima učenika i trendovi u kućnim i školskim okruženjima koji utiču na učenje čitanja.

U ciklusu istraživanja PIRLS 2016. učestvovala je ukupno 61 zemlja iz cijelog svijeta, od kojih je njih jedanaest imalo status referentnih učesnica.

Crna Gora će po prvi put učestvovati na ovom testiranju u ciklusu PIRLS 2021.

PIRLS probno testiranje će se realizovati 2020. godine, a glavno 2021. godine.

Ispitni centar je u 2019. godini obavio sve pripreme potrebne za uspješnu realizaciju PIRLS probnog i glavnog testiranja.

Planirano je da se istraživanje sprovede u periodu od 01. marta do 15. aprila 2020. godine, kako je predviđeno Školskim kalendarom za 2019/20 godinu.

9. PROVJERA ZNANJA CRNOGORSKOG JEZIKA ZA PRIJEM U CRNOGORSKO DRŽAVLJANSTVO

Na osnovu člana 8, stav 45 Zakona o crnogorskom državljanstvu, Vlada Republike Crne Gore je na sjednici od 31. jula 2008. godine donijela Odluku o određivanju stručne organizacije za utvrđivanje kriterijuma i provjeru znanja crnogorskog jezika u postupku prijema u crnogorsko državljanstvo. Prema ovoj odluci, Ispitni centar utvrđuje kriterijum i vrši provjeru znanja crnogorskog jezika.

Tokom 2019. godine, Ispitni centar je na osnovu svjedočanstva/diplome o završenoj školi na području Crne Gore, bivše SFRJ, SRJ i SCG, izdao potvrde o znanju crnogorskog jezika za 105 kandidata. Za 55 kandidata koji nijesu posjedovali navedenu dokumentaciju organizovano je polaganje ispita iz crnogorskog jezika, a prema predviđenom programu i pred stručnom komisijom.

10. NACIONALNE STRUČNE KVALIFIKACIJE

U oblasti Nacionalnih stručnih kvalifikacija u 2019. godine realizovane sledeće aktivnosti:

- Upućivanje prijedloga licenciranih ispitivača, prema zahtjevu organizatora obuke u skladu sa novim Pravilnikom,
- Praćenje i analiza novih zakonskih rješenja i propisa koji se odnose na postupak sticanja nacionalne stručne kvalifikacije,
- Prisustvo ispitima za sticanje stručnih kvalifikacija radi praćenja sprovođenja ispita,
- Konstantno informisanje i savjetovanje u skladu sa članom 16 Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama,
- Praćenje međunarodnih dostignuća u oblasti obrazovanja odraslih (uporedna iskustva),
- Dopuna Programa za osposobljavanje za ispitivača u postupku sticanja nacionalne stručne kvalifikacije.
- Objavljeni su Javni pozivi za uključivanje u Program osposobljavanja za licenciranog ispitivača u postupku sticanja stručnih kvalifikacija za sljedeće kvalifikacije: turistički/a vodič/kinja, administrator/administratorka; poslovno-tehnički sekretar/poslovno-tehnička sekretarka; ovlašćeni računovođa; računovodstveni tehničar; gerontodomaćin/gerontodomaćica; asistent/asistentkinja u nastavi; omladinski/a aktivista/kinja; čuvar/ka lovišta – rezervata; izrađivač/ica jednostavnih ukrasnih predmeta i nakita; konobar/ica; recepcioner/recepcionerka; pomoćni/a stolar/ka; pomoćnik/ca keramičara/keramičarke.

- Realizovane su obuke i ispiti za sticanje licence za ispitivača za: turističke vodiče, instruktore vožnje motornih vozila, rukovoaoce građevinskom mehanizacijom, pomoćnika automehaničara, omladinske aktiviste, ovlašćene računovođe, računovodstvene tehničare.
- Izdate su 23 potvrde za ispitivače i upućeni prijedlozi za izdavanje licenci.

11. OSTALE AKTIVNOSTI

U 2019. godini direktorica ispitnog centra je imala uspješnu saradnju sa Ministarstvom prosvjete, Centrom za stručno obrazovanje, Zavodom za školstvo, Zavodom za udžbenike, Privrednom komorom, međunarodnim organizacijama OECD i IEA, Zavodom za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, Ministarstvom nauke i vaspitno-obrazovnim institucijama kroz učesće na seminarima, konferencijama, u radnim grupama, prezentacijama, radnim tijelima, obukama:

- „Prezentacija aktuelnosti u obrazovanju odraslih i obrazovne ponude organizatora obrazovanja odraslih koji realizuju programe obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije“,
- Šesti sastanak TIMSS nacionalnih timova i obuka koordinatora ocjenjivača,
- Epale KONFERENCIJA „Fleksibilni programi učenja odraslih i razvoj ljudskih resursa“,
- Konferencija Unije direktora škola Crne Gore,
- Zavod za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i vaspitanja Srbije,
- PISA Governing Board,
- Konferencija „Sinergija – ključ uspjeha Regiona“,
- Savjet za kvalifikacije,
- Radna grupa za za poglavlje 26 – Obrazovanje i kultura,
- Upravni odbor projekta "Unapređenje obrazovnih programa i usluga za potrebe marginalizovanih grupa",
- Upravni odbor projekta „Integracija ključnih kompetencija u obrazovni sistem Crne Gore“
- Okrugli sto „Značaj partnerske saradnje u sticanju i unapređivanju stručnih kvalifikacija i ključnih kompetencija“,
- Panel diskusija “Naučno obrazovanje u Crnoj Gori – prepoznavanje vizije za budućnost”
- “Stručno obrazovanje- pregled, perspektive razvoja i izazovi”, Podgorica,

U 2019. godini, Ispitni centar je imao predstavnike na sljedećim seminarima, konferencijama, prezentacijama, radnim tijelima, obukama i sl.:

- Radna grupa *Ocjenjivanje u funkciji razvoja učenika i unapređenja nastave i učenja u školi – Engleski jezik*,
- Selekciona komisija za dodjelu stipendija United World Colleges,
- Prva međunarodna/peta nacionalna konferenciju za nastavnike engleskog jezika ELTAM, Filološki fakultet u Nikšiću
- Organizacija sastanka članova PISA tima sa članovima Radne grupe za praćenje Programa za realizaciju preporuka obrazovne politike 2018-2022. godine na osnovu rezultata studije PISA 2015 radi ostvarivanja komunikacije IC-a s obrazovnim institucijama kako bi rezultati PISA istraživanja bili iskorišćeni za kreiranje obrazovne politike. – IC, 12. 9. 2019.
- *Prva obuka za nacionalne projektne menadžere u programu PISA 202, i obuka za planiranje izvještaja PISA 2018.* Beč, Austrija.
- Predavanje prof. Aleksandra Baucala (Filozofski fakultet – Odsjek za psihologiju, Beograd) – *Socioemocionalne kompetencije učenika: od faktora obrazovnih postignuća do posebnog ishoda obrazovanja*
- Zaštita na radu - obuka i osposobljavanje zaposlenih za bezbjedan rad i zaštitu na radu u Ispitnom centru
- Info dan o Konkursu za dodjelu grantova za i inovativne projekte, Ministarstvo nauke Crne Gore i Privredna komora Crne Gore,

- PISA 2018 – Analyzing PISA 2018 Data with the PISA Data Explorer and the IEA’s IDB Analyzer//Item Response Theory and Population Modeling in Large Scale Assessments, Princeton, SAD, prisustvovali PISA nacionalni koordinator i data menadžer

(Webinari:

- PISA 2021 – prevođenje i editovanje u programu OmegaT
- PISA 2021 – *Improving your School, Student, and Teacher Participation Rates, 24. 9. 2019.*
- PISA 2021 – Coding guides
- PISA 2021 – training Test-administrators)
- TIMSS – obuka za ocjenjivače zadataka iz matematike, Kipar
- Obuka kodera i kodiranje zadataka iz matematike na glavnom TIMSS 2019 testiranju
- Odgovaranje na pitanja iz upitnika koji se tiču veze između TIMSS zadataka i programa iz matematike
- Komisija za primjenu Metodičkog uputstva o ocjenjivanju po ishodišta iz Matematike i trener na obuci: Ocjenjivanje u funkciji razvoja učenika i unapređenja nastave i učenja u školi (u organizaciji Zavoda za školstvo)
- EPAL konferencija pod nazivom *Fleksibilni programi učenja odraslih i razvoj ljudskih resursa*, Kolašin.
- Manifestacije XVIII dani obrazovanja i učenja odraslih.
- Prezentacija – tema: *Značaj partnerske saradnje u sticanju i unapređivanju kvalifikacija i ključnih kompetencija.*
- Učestvovanje u pisanju priručnika *Ocjenjivanje u funkciji razvoja učenika i unapređivanja nastave i učenja u školi* kao i u obučavanju nastavnika za ocjenjivanje u organizaciji Zavoda za školstvo (jul – decembar).
- Izrada instrumenata za identifikaciju darovitih, u skladu sa obavezama iz Akcionog plana Strategije za razvoj darovitih učenika. Aktivnost se realizuje u saradnji s Udruženjem psihologa Crne Gore.
- Radna grupa za izadu Programa za razvoj i podršku talentovanim učenicima 2020-2022
- Projekat „Integracija ključnih kompetencija u obrazovni sistem Crne Gore“ koji se sprovodi u okviru Zajedničkog programa EU i MNE za zapošljavanje, obrazovanje i socijalne politike.
- Projektu "Unapređenje obrazovnih programa i usluga za potrebe marginalizovanih grupa", Service Contract N° CFCU/MNE/091
- Projekat Učešće mladih talenata (pobjednika Državnog takmičenja znanja) na međunarodnim takmičenjima“ u saradnji sa Ministarstvom nauke,

Vaka Đurovića bb
81000 Podgorica
+382 20 665 590
+382 20 665 589
www.iccg.co.me
ic@iccg.edu.me